

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

Όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4304/14 (ΦΕΚ Α 234/23.10.2014), ν. 4472/17 (ΦΕΚ Α 74/19.05.2017), ν.4475/17 (ΦΕΚ Α 83/12.06.2017), ν.4483/17 (ΦΕΚ Α 107/31.07.2017) και ν.4509/17 (ΦΕΚ Α 201/22.12.2017)

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος. Έσοδα και δαπάνες, προβολή, δημοσιότητα και έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Άρθρο 1

Ορισμοί, Διακρίσεις - ύψος και δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης

1. α) Χρηματοδότηση: δωρεά, εισφορά, έκπτωση, εισφορά σε είδος, οικονομική ενίσχυση προς τους δικαιούχους χρηματοδότησης.

β) Κρατική χρηματοδότηση: η νομοθετικά προβλεπόμενη οικονομική ενίσχυση σε δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης. Η κρατική χρηματοδότηση διακρίνεται σε:

βα) Τακτική κρατική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται κατ' έτος από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους.

ββ) Εκλογική κρατική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου της διεξαγωγής των εκλογών οικονομικού έτους, σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων για την κάλυψη των εκλογικών δαπανών τους και

βγ) Κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους: ετήσια οικονομική ενίσχυση από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων που είναι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, για ίδρυση και λειτουργία κέντρων ερευνών και μελετών, καθώς και τη διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών τους.

γ) Ιδιωτική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση οποιασδήποτε μορφής που παρέχεται σε δικαιούχους χρηματοδότησης από φυσικά πρόσωπα. *

* όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 36 παρ. 1 του ν. 4472/2017

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

δ) Περίοδος ελέγχου προεκλογικών δαπανών και εσόδων : *

δα) Το χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών πριν από την προκήρυξη των τακτικών γενικών βουλευτικών εκλογών ή των εκλογών για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και δύο (2) μηνών μετά τη διενέργεια των τακτικών γενικών βουλευτικών εκλογών ή των εκλογών για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

δβ) Το χρονικό διάστημα που καθορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003 (Α' 309) όπως ισχύει, σε περίπτωση προκήρυξης έκτακτων γενικών βουλευτικών εκλογών που δεν μπορεί να υπερβαίνει το διάστημα έξι (6) μηνών πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών και δύο (2) μηνών μετά την διενέργεια των έκτακτων εκλογών.

δγ) Όπου στον παρόντα νόμο γίνεται αναφορά στην περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών νοείται εφεξής ως περίοδος ελέγχου προεκλογικών δαπανών και εσόδων. *

*** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 36 παρ. 2 και 3 του ν. 4472/2017**

ε) Δικαιούχοι χρηματοδότησης:

εα) Πολιτικά κόμματα ή συνασπισμοί κομμάτων.

εβ) Υποψήφιοι ή και αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

στ) Δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης: οι έχοντες αξίωση καταβολής κρατικής χρηματοδότησης, ήτοι:

στα) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή των Ελλήνων με αντιπροσώπους εκλεγμένους στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές από τους συνδυασμούς του ίδιου κόμματος ή συνασπισμού.

σβ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, τα οποία στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές είχαν καταρτίσει πλήρεις συνδυασμούς, τουλάχιστον στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) των εκλογικών περιφερειών της χώρας και συγκεντρώσει αριθμό ψήφων, τουλάχιστον, ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1,5%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας.

σγ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, που έχουν εκλέξει αντιπροσώπους στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

σδ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, τα οποία στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συγκεντρώσαν αριθμό ψήφων, τουλάχιστον, ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1,5%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας.

ζ) Έσοδα πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων:

ζα) Τα ποσά που συγκεντρώνουν τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων από πάσης φύσης οικονομική ενίσχυση από κάθε πηγή και ιδίως από τακτικές και

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

έκτακτες εισφορές μελών, βουλευτών, υποστηρικτών, ψηφοφόρων και φίλων, οικονομικές εξορμήσεις, δωρεές, δάνεια, μερίσματα, τόκους, την εκμετάλλευση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα, κατά την διάρκεια της βουλευτικής περιόδου και της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών και εσόδων. *

*** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 36 παρ. 4 του ν. 4472/2017**

ζβ) Η κρατική χρηματοδότηση των δικαιούχων αυτής.

η) Έσοδα υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: πάσης φύσης οικονομική ενίσχυση που συγκεντρώνουν οι Υποψήφιοι ή/και οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από κάθε είδους πηγή και ιδίως από υποστηρικτές, ψηφοφόρους και φίλους, οικονομικές εξορμήσεις, δωρεές, δάνεια, μερίσματα, τόκους, την εκμετάλλευση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών και της θητείας τους αντίστοιχα.

θ) Δαπάνες πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων: τα πάσης φύσεως και προέλευσης που διαθέτουν τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών τους κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου και της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

ι) Δαπάνες αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: τα πάσης φύσεως και προέλευσης ποσά που διαθέτουν οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών τους Κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου.

ια) Εκλογικές δαπάνες υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: τα ποσά που καταβάλλονται για τις ανάγκες των υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών. Κάθε είδους προσφορές, δωρεές, αποτιμώμενες σε χρήμα παροχές σε είδος και διευκολύνσεις, αμειβόμενη εργασία προς αυτούς, κάθε ποσό που καταβάλλεται για τη μίσθωση αιθουσών και πολιτικών γραφείων, την αγορά, έκδοση, κυκλοφορία και διακίνηση εντύπων, την καταχώριση και προβολή μηνυμάτων από τον τύπο και την παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών από επιχειρήσεις διαφημίσεων, τύπου και δημοσίων σχέσεων.

ιβ) Τραπεζικός λογαριασμός: λογαριασμός που τηρείται αποκλειστικά σε ελληνικό πιστωτικό ίδρυμα εδρεύον και εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια, μέσα από τον οποίο διακινούνται υποχρεωτικά όλα τα έσοδα και τα έξοδα κάθε πολιτικού κόμματος και συνασπισμού κομμάτων, καθώς και υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ιγ) Εισφορές σε είδος: κάθε είδους παροχές και διευκολύνσεις στους δικαιούχους που δεν είναι χρηματικές αλλά αποτιμώνται σε χρήμα, όπως είναι ιδίως η εργασία που παρέχεται από δημοσίους υπαλλήλους που έχουν αποσπαστεί ή διατεθεί στους δικαιούχους χρηματοδότησης. Οι εισφορές σε είδος περιλαμβάνονται στα έσοδα των δικαιούχων χρηματοδότησης.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

ιδ) **Ελεγχόμενα πρόσωπα:** Τα πρόσωπα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου ως προς τις δαπάνες και τα έσοδα τους, ήτοι:

ιδα) Οι δικαιούχοι χρηματοδότησης, όπως αυτοί ορίζονται στην περίπτωση εα` του παρόντος άρθρου.

ιδβ) Οι υποψήφιοι αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ιδγ) Οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ιδδ) Οι υποψήφιοι εκλογικοί συνδυασμοί του α` και β` βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης ως προς τα στοιχεία του στοιχείου ε` της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου.

ιδε) Οι διαφημιστικές εταιρείες, οι εταιρείες δημοσκοπήσεων και οι εταιρείες μέσωσ μαζικής ενημέρωσης.

ιε) Επιτροπή Ελέγχου: Η Επιτροπή Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003, όπως ισχύει.

- 2.** Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων χρηματοδοτούνται από το Κράτος, προκειμένου να αντιμετωπίζουν μέρος των δαπανών τους.
- 3.** Η τακτική κρατική χρηματοδότηση καταβάλλεται κατ` έτος και ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις χιλίοις (0,5%) επί των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Η τακτική κρατική χρηματοδότηση χορηγείται στους υπό στοιχεία στα` και στβ` της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούχους, για τη χρονική περίοδο από το επόμενο έτος εκείνου κατά το οποίο έλαβαν χώρα οι γενικές βουλευτικές εκλογές και στους υπό στοιχεία στγ` και στο` της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούχους, για τη χρονική περίοδο από το επόμενο έτος εκείνου κατά το οποίο έλαβαν χώρα οι εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η τακτική κρατική χρηματοδότηση χορηγείται έως και το έτος διεξαγωγής των επόμενων αντίστοιχων εκλογών.
- 4.** Η εκλογική κρατική χρηματοδότηση καταβάλλεται κάθε φορά που διεξάγονται γενικές βουλευτικές εκλογές ή εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα μηδέν οκτώ τοις χιλίοις (0,08%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, κατά τη διάρκεια του οποίου διεξάγονται οι εκλογές. Αν διεξαχθούν περισσότερες της μίας εκλογές, όπως αυτές ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, το ανωτέρω ποσοστό δεν μπορεί να υπερβεί, αθροιστικά, το μηδέν κόμμα δεκαπέντε τοις χιλίοις (0,15%). Για τους υπό στοιχεία στβ` και στδ` της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούχους, οι προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν στις γενικές βουλευτικές εκλογές και στις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τις οποίες αφορά η χρηματοδότηση αντιστοίχως.
- 5.** Η κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους που λαμβάνουν οι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης ανέρχεται συνολικά σε ποσό ίσο με το μηδέν κόμμα ένα τοις χιλίοις (0,1%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Η κατανομή της

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

χρηματοδότησης γι' αυτούς τους σκοπούς γίνεται με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα κόμματα και οι συνασπισμοί που δικαιούνται την παραπάνω χρηματοδότηση, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά. Στον έλεγχο που διενεργείται από την Επιτροπή, κατά το άρθρο 21 του παρόντος νόμου, εξετάζεται αν τα ποσά που χορηγήθηκαν σε κόμματα ή συνασπισμούς διατέθηκαν για δραστηριότητες της παρούσας παραγράφου. Σε αρνητική περίπτωση, το κόμμα ή ο συνασπισμός που έλαβε το ποσό υποχρεούται σε επιστροφή του.

- 6.** Οι αναγκαίες πιστώσεις για την κρατική χρηματοδότηση εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών.
- 7.** Η κρατική χρηματοδότηση δεν υπόκειται σε φόρο. Ποσοστό **δέκα τοις εκατό (10%) *** της συνολικής κρατικής χρηματοδότησης που λαμβάνει κάθε κόμμα και συνασπισμός κομμάτων είναι ακατάσχετο έναντι απαιτήσεων που απορρέουν από τραπεζικές συμβάσεις πίστωσης και έχουν χρόνο γέννησης έως την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης. Το ποσόν της ιδιωτικής χρηματοδότησης που δίδεται στους δικαιούχους χρηματοδότησης εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα του χρηματοδότη σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 19 του ν. 4172/2013 (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, Α' 167).

~~Στις τραπεζικές συμβάσεις πίστωσης, περιλαμβανομένων των συμβάσεων εκχώρησης και ενεχύρασης, που έχουν συναφθεί από πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων μέχρι 19.5.2017, καθώς και στις πάσης φύσεως υποχρεώσεις αυτών που έχουν προκύψει μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και θα προκύψουν εντός του τρέχοντος οικονομικού έτους, εφαρμόζεται, μέχρι τις 31.12.2017, το δεύτερο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 3023/2002 (Α' 146), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του ν. 4304/2014 (Α' 234).]~~

[Η παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3023/2002, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 5 του ν. 4304/2014 (Α' 234), εφαρμόζεται μέχρι 31.12.2017].

*** Η παρ. 1 και το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 160 του ν. 44823/2017 (Α' 107) καταργούνται από την 1η Ιανουαρίου 2018 με το άρθρο 65 παρ.8 Ν.4509/2017, ΦΕΚ Α 201/22.12.2017.

*** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 36 παρ. 5 του ν. 4472/2017**

Άρθρο 2

Δικαιούχοι

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι διατάξεις των άρθρων 2,4,17,18,19,20,22,32 και 33 του παρόντος νόμου ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015 δυνάμει των άρθρων 19 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014.

Άρθρο 3

Κατανομή

- 1.** «Το συνολικό ποσό της τακτικής κρατικής χρηματοδότησης κατανέμεται στους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης ως εξής:

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

α. Ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (**80%**) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους *(Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή των Ελλήνων με αντιπροσώπους εκλεγμένους στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές από τους συνδυασμούς του ίδιου κόμματος ή συνασπισμού)* και κατανέμεται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

β. Ποσοστό δέκα τοις εκατό (**10%**) καταβάλλεται, ισόποσα, στους υπό το στοιχείο στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους *(Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, που έχουν εκλέξει αντιπροσώπους στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο)*. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν και οι υπό το στοιχείο στα' του άρθρου 1 δικαιούχοι.

γ. Ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) χορηγείται ισόποσα στους υπό το στοιχείο στβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους *(Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, τα οποία στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές είχαν καταρτίσει πλήρεις συνδυασμούς, τουλάχιστον στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) των εκλογικών περιφερειών της χώρας και συγκεντρώσει αριθμό ψήφων, τουλάχιστον, ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1.5%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας)*. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν και οι υπό τα στοιχεία στα' και στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχοι. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι δικαιούχοι που εμπίπτουν σε καθεμία από τις παραπάνω κατηγορίες και το ποσό τακτικής χρηματοδότησης που καταβάλλεται σε αυτούς.

2. Το συνολικό ποσό της εκλογικής κρατικής χρηματοδότησης κατανέμεται στους δικαιούχους ως εξής:

α. Σε περίπτωση διενέργειας βουλευτικών εκλογών ποσοστό πενήντα τοις εκατό (**50%**) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και ποσοστό δέκα τοις εκατό (**10%**) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους. Σε περίπτωση διενέργειας εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους.

β. Ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) καταβάλλεται στους υπό τα στοιχεία στβ' και στδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και κατανέμεται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν οι υπό τα στοιχεία στα' και στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχοι. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται το αργότερο οκτώ (8) ημέρες μετά την προκήρυξη των εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι υπό τα στοιχεία στα' και στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχοι και το ποσό χρηματοδότησης που καταβάλλεται στον καθένα. Σε περίπτωση προκήρυξης εκλογών πριν από τη λήξη της βουλευτικής περιόδου εκδίδεται, με την παραπάνω διαδικασία, απόφαση για τον καθορισμό του ποσοστού χρηματοδότησης μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από την προκήρυξη, εκτός αν έχει ήδη εκδοθεί σχετική απόφαση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο. Με όμοια απόφαση, που εκδίδεται το αργότερο δύο (2) μήνες μετά

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

τη διενέργεια των εκλογών, καθορίζονται τα κόμματα και οι συνασπισμοί που επιίπτουν στην περίπτωση β` και το ποσό χρηματοδότησης που καταβάλλεται στον καθένα.

- 3.** Για την κατανομή της τακτικής κρατικής χρηματοδότησης μεταξύ των υπό το στοιχείο στα ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχων, καθώς και της εκλογικής χρηματοδότησης, το ποσό που διατίθεται, για καθεμία από τις παραπάνω κατηγορίες, διαιρείται με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσαν τα κόμματα και οι συνασπισμοί που ανήκουν στην ίδια κατηγορία. Το πηλίκο αυτής πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσε κάθε κόμμα ή συνασπισμός και το γινόμενο αντιστοιχεί στο ποσό, το οποίο δικαιούνται το κόμμα ή ο συνασπισμός.
- 4.** Το ποσό κρατικής χρηματοδότησης, το οποίο δικαιούται συνασπισμός, κατανέμεται μεταξύ των κομμάτων που τον απαρτίζουν με βάση τη μεταξύ τους συμφωνία. Η συμφωνία γνωστοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, μέσα σε ένα (1) μήνα από τη διεξαγωγή των εκλογών. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το ποσό κατανέμεται ισόποσα μεταξύ των κομμάτων που τον απαρτίζουν. Σε περίπτωση αποχώρησης πολιτικού κόμματος από συνασπισμό, το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης, το οποίο δικαιούται, κατανέμεται με βάση τη συμφωνία των κομμάτων που τον είχαν συγκροτήσει. Αν δεν υπάρχει ή δεν γνωστοποιηθεί, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, η συμφωνία, κατανέμεται, ισόποσα, μεταξύ των κομμάτων που απαρτίζουν το συνασπισμό, στα οποία συνυπολογίζεται και εκείνο που αποχώρησε.»

*** Το άρθρο 3, όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 12 Ν.4255/2014, ΦΕΚ Α` 89, αντικαθίσταται από 1ης Ιανουαρίου 2015, ως άνω, δυνάμει των άρθρων 2 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014.

Άρθρο 4

Οικονομική ενίσχυση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι διατάξεις των άρθρων 2,4,17,18,19,20,22,32 και 33 του παρόντος νόμου ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015 δυνάμει των άρθρων 19 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΣΟΔΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

«Άρθρο 5

Διακίνηση εσόδων και δαπανών πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων

(Το άρθρο 5 αντικαταστάθηκε ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015, δυνάμει των άρθρων 3 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

- 1.** Όλα τα έσοδα, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο ζ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1, και οι δαπάνες, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο θ` του άρθρου 1, του κάθε κόμματος ή συνασπισμού, διακινούνται μέσω ενός έως τριών τραπεζικών λογαριασμών, που τηρούνται σε τρία πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής του. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η διατήρηση άλλων τραπεζικών λογαριασμών, εντός ή εκτός της Ελληνικής Επικράτειας. Όλα

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

τα έσοδα καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς του κάθε κόμματος ή συνασπισμού. Οι δαπάνες των ανωτέρω δικαιούχων αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές εμβάσματα και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη. Κατ' εξαίρεση, κάθε πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων δύναται, προς κάλυψη των δαπανών του, να πραγματοποιεί πληρωμές προς τρίτους, χωρίς χρήση των λογαριασμών της παρούσας παραγράφου, εφόσον οι πληρωμές αυτές συνολικά δεν υπερβαίνουν το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ ετησίως και συνοδεύονται από τις αντίστοιχες αποδείξεις, τιμολόγια και συναφή παραστατικά που αποδεικνύουν τη δαπάνη. *

* όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 37 του ν. 4472/2017

2. Όλα τα έσοδα και οι δαπάνες ανά νομικό πρόσωπο που λειτουργεί από τα πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων ως κέντρο ερευνών και μελετών, καθώς και για τη διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών τους, διακινούνται μέσω ενός έως δύο τραπεζικών λογαριασμών, που τηρούνται σε δύο πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής του νομικού προσώπου. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η διατήρηση άλλων τραπεζικών λογαριασμών, εντός ή εκτός της Ελληνικής Επικράτειας. Όλα τα έσοδα του νομικού προσώπου καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς. Οι δαπάνες του νομικού προσώπου αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές, εμβάσματα και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.
- 3. Οι λογαριασμοί των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου γνωστοποιούνται, εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από το άνοιγμα τους, στην Επιτροπή Ελέγχου. Η ίδια Επιτροπή Ελέγχου κατά τις διατάξεις του πέμπτου Κεφαλαίου, ελέγχει λεπτομερώς την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το παρόν άρθρο. Το περιεχόμενο μη δηλωμένων λογαριασμών κατάσχεται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.»**

«Άρθρο 6

Διακίνηση εσόδων και δαπανών υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

(Το άρθρο 6 αντικαταστάθηκε ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015, δυνάμει των άρθρων 4 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

1. Όλα τα έσοδα και οι δαπάνες κάθε υποψηφίου ή/και αιρετού αντιπροσώπου της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διακινούνται υποχρεωτικώς μέσω ενός και μοναδικού τραπεζικού λογαριασμού. Κατ' εξαίρεση κάθε υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δύναται να πραγματοποιεί, αποκλειστικά προς κάλυψη των δαπανών του, πληρωμές σε τρίτους, χωρίς χρήση του λογαριασμού της παρούσας παραγράφου, εφόσον οι πληρωμές αυτές συνολικά δεν υπερβαίνουν το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ, για όλη τη διάρκεια της περιόδου

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

ελέγχου προεκλογικών δαπανών και εσόδων και συνοδεύονται από τις αντίστοιχες αποδείξεις, τιμολόγια και συναφή παραστατικά που αποδεικνύουν τη δαπάνη. *

* όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 38 παρ. 1 του ν. 4472/2017

2. Όλα τα έσοδα καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτόν τον τραπεζικό λογαριασμό. Οι δαπάνες του κάθε υποψηφίου ή/και αιρετού αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές, εμβάσματα και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.
3. Τα ελεγχόμενα πρόσωπα του παρόντος άρθρου υποχρεούνται να ανοίξουν τον ανωτέρω τραπεζικό λογαριασμό εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της υποψηφιότητας τους και ~~τα Πιστωτικά Ιδρύματα~~ οφείλουν να τον γνωστοποιήσουν αυθημερόν στην αρμόδια Επιτροπή Ελέγχου. ** Παράλληλα ο υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος γνωστοποιεί και όλους τους άλλους λογαριασμούς στους οποίους είναι δικαιούχος ή συνδικαιούχος σε πιστωτικό ίδρυμα εδρεύον στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Σε περίπτωση που η Επιτροπή Ελέγχου διαπιστώσει την ύπαρξη μη δηλωμένου λογαριασμού ή διακίνησης χρημάτων μέσω άλλου λογαριασμού πλην της παραγράφου 1 του παρόντος, για τα έσοδα, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο η` της παραγράφου 1 του άρθρου 1, και τις δαπάνες, όπως προσδιορίζονται στα στοιχεία ια` και ιβ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1, του υποψηφίου ή/και αιρετού αντιπροσώπου, το περιεχόμενο του λογαριασμού δύναται να κατασχεθεί υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

* όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 38 παρ. 2 του ν. 4472/2017

** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο έκτο παρ. 1 του ν. 4475/2017

«Άρθρο 7 *

Τρόποι και περιορισμοί ιδιωτικής χρηματοδότησης πολιτικών κομμάτων, συνασπισμών κομμάτων

* όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 39 του ν. 4472/2017

1. Η χρηματοδότηση γίνεται με ονομαστικές καταθέσεις στους τραπεζικούς λογαριασμούς των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 αντίστοιχα. Η χρηματοδότηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με όποια άλλη μέθοδο επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερόμενου ποσού **με κάποιο φυσικό πρόσωπο** το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί.
2. Για κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση που εισπράττεται από πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων ή/και νομικό πρόσωπο που λειτουργεί από αυτά ως κέντρο ερευνών και μελετών χωρίς τραπεζική κατάθεση στους τραπεζικούς λογαριασμούς των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου αντίστοιχα, εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη είσπραξης, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ο αριθμός δελτίου ταυτότητας του καταθέτοντος προσώπου.
3. Κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση σε πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων που υπερβαίνει το ποσό **των πεντακοσίων (500) ευρώ** διενεργείται υποχρεωτικά μόνο μέσω των τραπεζικών λογαριασμών τους οποίους τηρούν τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων με υποχρεωτική αναγραφή των στοιχείων της ταυτότητας του χρηματοδότη.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

4. Η έκδοση κουπονιών, η αγορά των οποίων αποτελεί μέσο χρηματοδότησης, επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτά είναι αριθμημένα και θεωρημένα από την Επιτροπή Ελέγχου. Σε αυτά είναι υποχρεωτική η αναγραφή του ονοματεπωνύμου και του αριθμού φορολογικού μητρώου ή του δελτίου της αστυνομικής ταυτότητας του αγοραστή χρηματοδότη, **εφόσον το ποσό της χρηματοδότησης υπερβαίνει τα δεκαπέντε (15) ευρώ. Το ανώτατο συνολικό ποσό των κουπονιών αξίας δεκαπέντε (15) ευρώ και κάτω, τα οποία αριθμούνται και θεωρούνται από την Επιτροπή Ελέγχου και προορίζονται για την ανώνυμη χρηματοδότηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το τέσσερα τοις εκατό (4%) της ετήσιας τακτικής χρηματοδότησης του προηγούμενου έτους ανά κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων ετησίως, ούτε μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των εβδομήντα πέντε χιλιάδων (75.000) ευρώ ανά κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων κατ' έτος. Το ακριβές * ποσό των κουπονιών αυτών, που αντιστοιχεί σε κάθε κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, καθορίζεται με διαπιστωτική πράξη του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου, η οποία εκδίδεται το πρώτο δεκαήμερο κάθε έτους. Το ποσό αυτό, για τα κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων, που δεν λαμβάνουν τακτική κρατική χρηματοδότηση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ ετησίως.** Στο τέλος κάθε έτους, η Επιτροπή Ελέγχου υποχρεούται να διασταυρώνει αν το υπόλοιπο που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στα θεωρημένα και στα διατεθέντα από το κόμμα ή το συνασπισμό κουπόνια, συμπίπτει με τον αριθμό των αδιάθετων κουπονιών που υποχρεωτικά της επιστρέφονται με ευθύνη του κόμματος ή του συνασπισμού. Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου, καθορίζεται η διαδικασία επιστροφής των κουπονιών που δεν διατέθηκαν, ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης της καταστροφής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με τις παρ. 6 και 7 της Απόφ. 4197/17.11.2015 του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων (ΦΕΚ Β' 2491/19.11.2015), ισχύουν τα ακόλουθα:

"6. Η θεώρηση των στελεχών των κουπονιών της παρ. 4 του άρθρου 7 του Ν. 3023/2002, όπως ισχύει, γίνεται με διάτρηση και στην τελευταία σελίδα εκάστου στελέχους τίθεται η στρογγυλή σφραγίδα με την ένδειξη «Βουλή των Ελλήνων - Επιτροπή Ελέγχου». Στην τελευταία σελίδα εκάστης σειράς και αξίας τίθεται, επίσης, η στρογγυλή σφραγίδα, καθώς και σφραγίδα θεώρησης του συγκεκριμένου στοιχείου. Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής καθορίζεται η διαδικασία επιστροφής των κουπονιών της προηγούμενης παραγράφου που δεν διατέθηκαν, ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης της καταστροφής τους, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια."

ΠΡΟΣΟΧΗ: Κατά το άρθρο 160 παρ.2 Ν. 4483/2017, ΦΕΚ Α 107/31.7.2017: " Η παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3023/2002, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 5 του ν. 4304/2014 (Α` 234), εφαρμόζεται μέχρι 31.12.2017".

ΠΡΟΣΟΧΗ: Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ.4 του άρθρου 7, όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 65 του ν. 4509/17 (ΦΕΚ 201Α')

5. Κατάθεση στους λογαριασμούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται μόνο εφόσον διενεργείται επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη.

6. Απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τα κόμματα ή τους συνασπισμούς από:

- α. Φυσικά πρόσωπα, που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια.
- β. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου.
- γ. Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού.

δ. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελληνίας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών **καθώς και από συζύγους και κατιόντες αυτών.***

*** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 39 παρ. 4 του ν. 4472/2017**

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

7. Απαγορεύεται η χορήγηση δανείων από τις τράπεζες προς τους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, εφόσον, προς εξασφάλιση των δανείων αυτών, εκχωρείται ή ενεχυριάζεται είτε η κρατική χρηματοδότηση που αφορά σε οικονομικό έτος μεταγενέστερο του έτους χορήγησης του δανείου είτε ποσοστό της κρατικής χρηματοδότησης που υπερβαίνει το 50% της ετήσιας χρηματοδότησης του δικαιούχου. * Τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων οφείλουν να ενημερώνουν εγγράφως την Επιτροπή Ελέγχου και την Τράπεζα της Ελλάδος για κάθε νέα δανειακή σύμβαση ή για κάθε τροποποίηση υφιστάμενης το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την υπογραφή της. Η δανειοδότηση και η μεταβολή κάθε υφιστάμενης σύμβασης πίστωσης των πολιτικών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους όρους τραπεζικής δεοντολογίας και πρακτικής, όπως καθορίζονται και ισχύουν από την Τράπεζα της Ελλάδος και υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης έκδοσης πλήρως αιτιολογημένης απόφασης του ΔΣ του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Η παράλειψη της ανωτέρω υποχρέωσης ενημέρωσης επισύρει την ποινή της παρ. 10 του άρθρου 24 του ν. 3023/2002, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 14 του ν. 4304/2014. * Η Επιτροπή Ελέγχου αναρτά την έγγραφη ενημέρωση στην επίσημη ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο σύμφωνα με την υποπερίπτωση ιδ' της παρ. 2 του άρθρου 21 του παρόντος νόμου, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της.

- Όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο έκτο παρ. 2 του ν. 4475/2017
- Το τέταρτο εδάφιο της παρ.7 του άρθρου 7, όπως διαμορφώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 65 του ν. 4509/17 (ΦΕΚ 201Α')

8. * Κατ' εξαίρεση των διατάξεων των παραγράφων 1, 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων δύνανται να διοργανώνουν εξορμήσεις με σκοπό την οικονομική τους ενίσχυση. Το σύνολο των εσόδων κάθε πολιτικού κόμματος και συνασπισμού κομμάτων από τη διοργάνωση των εξορμήσεων με σκοπό την οικονομική τους ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ κατ' έτος.

- Η παράγραφος 8 καταργείται από 1.1.2018 με την παρ. 5 άρθρου 39 του ν. 4472/2017, ΦΕΚ Α' 74, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 160 παρ.3 Ν.4483/2017, ΦΕΚ Α' 107/31.07.2017.

«Άρθρο 7Α

Αναστολή χρηματοδότησης

(Το άρθρο 7α προστέθηκε με το άρθρο 23 Ν.4203/2013, ΦΕΚ Α 235/1.11.2013).

1. Σε περίπτωση άσκησης δίωξης και επιβολής προσωρινής κράτησης κατά το άρθρο 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, κατά του αρχηγού κόμματος ή του προέδρου κοινοβουλευτικής ομάδας ή εκείνου που ασκεί την πραγματική διεύθυνση κόμματος ή κατά περισσοτέρων του ενός πέμπτου των βουλευτών ή του ενός πέμπτου των ευρωβουλευτών ή του ενός πέμπτου των μελών του κεντρικού οργάνου διοίκησης κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, σύμφωνα με το καταστατικό τους, για τα εγκλήματα των άρθρων 187 και 187Α του Ποινικού Κώδικα, αναστέλλεται κάθε είδους κρατική χρηματοδότηση και οικονομική ενίσχυση μετά από απόφαση της Βουλής με ονομαστική ψηφοφορία και την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών. Η αναστολή μπορεί να επιβληθεί εφόσον οι πράξεις των ως άνω φυσικών προσώπων τελέσθηκαν στο πλαίσιο δράσης του κόμματος στο οποίο ανήκουν ή στο όνομα αυτού.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

- 2.** Σε περίπτωση εκδόσεως αμετάκλητου απαλλακτικού βουλεύματος ή αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης, αίρεται αναδρομικά η κατά τα ανωτέρω αναστολή και καταβάλλονται άτοκα στον δικαιούχο τα παρακρατηθέντα ποσά.
- 3.** Σε εφαρμογή της, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος, απόφασης της Βουλής περί αναστολής κάθε είδους κρατικής χρηματοδότησης και οικονομικής ενίσχυσης, καθώς και στην περίπτωση της κατά την παράγραφο 2 άρσης αυτής, εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου ενημερώνει σχετικώς τους συναρμόδιους Υπουργούς.»

«Άρθρο 7B

Τρόποι και περιορισμοί χρηματοδότησης υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

(Το άρθρο 7B αντικαταστάθηκε ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015, δυνάμει των άρθρων 6 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

- 1.** Η χρηματοδότηση γίνεται με ονομαστικές καταθέσεις στον τραπεζικό λογαριασμό της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου που διαθέτει κάθε υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η χρηματοδότηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με όποια άλλη μέθοδο επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερόμενου ποσού με κάποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί
- 2.** Για κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση που εισπράττεται από τον ανωτέρω υποψήφιο ή/και αιρετό χωρίς τραπεζική κατάθεση στο λογαριασμό της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου, εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη είσπραξης, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ο αριθμός δελτίου ταυτότητας του καταθέτοντος προσώπου. Κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση στον ανωτέρω υποψήφιο ή/και αιρετό που υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ διενεργείται υποχρεωτικά μόνο μέσω του τραπεζικού λογαριασμού της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.
- 3.** Κατάθεση στο λογαριασμό της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρξει προηγούμενη συναίνεση του κατά τα ανωτέρω υποψηφίου ή/ και αιρετού και διενεργείται μόνο επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη.
- 4.** Απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τους κατά τα ανωτέρω υποψηφίους ή/και αιρετούς από:
 - α. Φυσικά πρόσωπα, που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια.
 - β. Νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.
 - γ. Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού.
 - δ. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελληνίας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών **καθώς και από συζύγους και κατιόντες αυτών.***

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

* όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 40 του ν. 4472/2017

«Άρθρο 8

Όρια ιδιωτικής χρηματοδότησης

(Το άρθρο 8 αντικαταστάθηκε ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015, δυνάμει των άρθρων 7 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

- 1.** Η ιδιωτική χρηματοδότηση πολιτικού κόμματος ή συνασπισμού, από το ίδιο πρόσωπο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.
- 2.** Η ιδιωτική χρηματοδότηση υποψηφίου ή/και αιρετού αντιπροσώπου της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από το ίδιο πρόσωπο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.
- 3.** Σε περίπτωση χρηματοδότησης κατά παράβαση της παραγράφου 1 ή/και 2 του παρόντος άρθρου ο χρηματοδότης τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως ενός έτους και χρηματική ποινή.
- 4.** Ιδιωτική χρηματοδότηση που υπερβαίνει ανά έτος τα όρια χρηματοδότησης της παραγράφου 1 ή/και 2 του παρόντος άρθρου, πρέπει να επιστραφεί στον χρηματοδότη το συντομότερο δυνατόν. Αν η επιστροφή της ιδιωτικής χρηματοδότησης αποδεικνύεται αδύνατη, το ποσόν πρέπει να κατατίθεται αμελλητί από τον δικαιούχο χρηματοδότησης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στο τέλος του έτους.
- 5.** Στον υπολογισμό του ανωτάτου ορίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν συμπεριλαμβάνονται τα ποσά της αποζημίωσης βουλευτών και ευρωβουλευτών και των συντάξεων βουλευτών και ευρωβουλευτών που διατίθενται στα κόμματα ή σε συνασπισμούς κομμάτων.»

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

**ΠΡΟΕΚΚΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΚΑΙ
ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ**

Άρθρο 9

Χώροι υπαίθριας προβολής πολιτικών μηνυμάτων

- 1.** Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α` βαθμού καθορίζουν με απόφασή τους, που εκδίδεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τον, κατά την παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 2946/2001 (ΦΕΚ 224 Α'), καθορισμό χώρων για υπαίθρια διαφήμιση, ειδικότερους χώρους για την προβολή μηνυμάτων από τα πολιτικά κόμματα, τις μαθητικές, φοιτητικές, συνδικαλιστικές και συνεταιριστικές οργανώσεις, καθώς και τις ενώσεις προσώπων που δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικούς σκοπούς, και σε ποσοστό που δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το δέκα τοις εκατό (10%) της συνολικής επιφάνειας των χώρων, που έχουν καθοριστεί, νομίμως, για προβολή υπαίθριας διαφήμισης στον οικείο Ο.Τ.Α.. Με όμοια απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου καθορίζεται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χρήσεως των ανωτέρω χώρων.
- 2.** Η διάθεση των χώρων της παραγράφου 1 γίνεται αναλογικά και επί ίσοις όροις, για τη χρήση τους δεν απαιτείται άδεια από οποιαδήποτε αρχή και δεν καταβάλλεται στον οικείο Ο.Τ.Α. τέλος διαφήμισης ή αποζημίωση χρήσης.
- 3.** Κατά την περίοδο βουλευτικών, εκλογών α` και β` βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, ευρωεκλογών ή δημοψηφίσματος, τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια υποχρεούνται, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) ημερών από την προκήρυξη των βουλευτικών εκλογών ή του δημοψηφίσματος ή εκλογών α` και β` βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή του δημοψηφίσματος, να διαθέτουν με απόφασή τους στα κόμματα, στους συνασπισμούς και συνδυασμούς υποψηφίων για την προεκλογική προβολή τους, όλους τους χώρους, που καθορίστηκαν, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 2946/2001 (ΦΕΚ 224 Α'), για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης στον οικείο Ο.Τ.Α.. Στην περίπτωση αυτή αναστέλλεται η ισχύς των συμβάσεων μισθώσεως των χώρων αυτών και μειώνεται ανάλογα το μίσθωμα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται κάθε δύο χρόνια και μέσα στο μήνα Ιανουάριο, καθορίζεται ο τρόπος χρήσης των χώρων αυτών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Εντός οκτώ (8) ημερών από τη διεξαγωγή των εκλογών τα κόμματα, οι συνασπισμοί και οι συνδυασμοί υποχρεούνται, με δαπάνη τους, να αποκαταστήσουν τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση.

*** Τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 3 τροποποιούνται ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015, ως άνω, δυνάμει των άρθρων 8 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014.

- 4.** Αν το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο δεν διαθέτει, μέσα στην προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, τους ανωτέρω χώρους, αυτοί διατίθενται με απόφαση του οικείου Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, που εκδίδεται υποχρεωτικώς εντός τριών ημερών από την πάροδο των ανωτέρω προθεσμιών και επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 109 του Π.Δ. 55/1999 (ΦΕΚ 58 Α').
- 5.** Η διάθεση των χώρων της παραγράφου 3 γίνεται αναλογικά και επί ίσοις όροις. Σε περίπτωση προηγούμενης γραπτής συμφωνίας πολιτικών κομμάτων, που συγκροτούν,

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, κοινοβουλευτική ομάδα, ή των συνδυασμών υποψηφίων για τις νομαρχιακές, δημοτικές ή κοινοτικές εκλογές, αυτή είναι υποχρεωτική για τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια και τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. Για τη χρήση των ανωτέρω χώρων δεν απαιτείται άδεια και δεν καταβάλλεται στον οικείο Ο.Τ.Α. τέλος διαφήμισης ή αποζημίωση χρήσης.

Άρθρο 10

Προβολή προεκλογικών μηνυμάτων των κομμάτων από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα

- 1.** α. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου οι δημόσιοι και οι ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης, καθώς και οι φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, κάθε μορφής, υποχρεούνται να μεταδίδουν μηνύματα κομμάτων και συνασπισμών σε διάρκεια που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και γνώμη της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με όμοια απόφαση, ο κατά τα ανωτέρω οριζόμενος χρόνος κατανέμεται μεταξύ των κομμάτων και των συνασπισμών με βάση την αρχή της αναλογικής ισότητας και την εξασφάλιση της μετάδοσης των θέσεων και του προγράμματος των κομμάτων και των συνασπισμών.
β. Η ανωτέρω μετάδοση διενεργείται δωρεάν και απαλλάσσεται από κάθε τέλος.
- 2.** Με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1, κατά την αυτή διαδικασία και με κριτήριο την αναλογική ισότητα, καθορίζεται ο χρόνος που διατίθεται στα δελτία ειδήσεων των κρατικών και ιδιωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών για την παρουσίαση της προεκλογικής δραστηριότητας των κομμάτων και των συνασπισμών των κομμάτων.
- 3.** Κανένα μήνυμα δεν επιτρέπεται να μεταδίδεται την προηγούμενη, καθώς και την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών.

Άρθρο 11

Απαγορεύσεις για τα κόμματα κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου

- 1.** Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου απαγορεύεται στα κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων:
 - α. Η ανάρτηση ή επικόλληση αεροπανώ, πανών, αφισών και κάθε άλλου είδους υλικού προβολής, εκτός των χώρων της παραγράφου 3 του άρθρου 9.
 - β. Η μετάδοση από δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, καθώς και από φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, διαφημιστικών μηνυμάτων και μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου του άρθρου 3του Ν. 2328/1995 (ΦΕΚ 159 Α'), τα οποία προβάλλουν, με οποιονδήποτε τρόπο, πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς πολιτικών κομμάτων, με εξαίρεση τη μετάδοση τέτοιων διαφημιστικών μηνυμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο άρθρο.
«γ Η χορήγηση εισιτηρίων μετακίνησης ετεροδημοτών και η ναύλωση μεταφορικών μέσων.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

δ. Η τιμολόγηση των εξόδων και η παροχή ποσοστού έκπτωσης από τις επιχειρήσεις τύπου, να είναι διαφοροποιημένη μεταξύ των κομμάτων και των συνασπισμών.»

(Οι περιπτώσεις γ' και δ' προστίθενται ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015, ως άνω, δυνάμει των άρθρων 9 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

- 2.** Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται οι ώρες λειτουργίας και η κλίμακα έντασης των μεγαφωνικών εγκαταστάσεων των εκλογικών κέντρων, των γραφείων και των οχημάτων των κομμάτων, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Τις ώρες της κοινής ησυχίας απαγορεύεται η χρήση των παραπάνω εγκαταστάσεων. Επίσης απαγορεύεται η χρήση τους, εφόσον γειτνιάζουν με νοσηλευτικά ιδρύματα και σχολεία.

Άρθρο 12

Απαγορεύσεις για τους υποψήφιους βουλευτές κατά την προεκλογική περίοδο

- 1.** Κατά την προεκλογική περίοδο απαγορεύεται στους υποψήφιους βουλευτές:

α. Η ανάρτηση ή επικόλληση σε εξωτερικούς, δημόσιους ή ιδιωτικούς χώρους, καθώς και σε κάθε μορφής αυτοκινούμενα μέσα, αεροπανώ, πανώ, γιγαντοαφισών, αφισών, φωτογραφιών και κάθε άλλου είδους υλικού προβολής, η εγκατάσταση πρόσκαιρων κατασκευών οποιασδήποτε μορφής για την προσωπική τους προβολή, καθώς και η χρήση χρωστικών ουσιών και η αναγραφή συνθημάτων σε οποιονδήποτε εξωτερικό χώρο. Οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι κοινοτήτων υποχρεούνται για την άμεση καθαίρεση των αεροπανώ και πανώ, την αποκόλληση των γιγαντοαφισών, αφισών, φωτογραφιών κ.λπ., την αποσυναρμολόγηση των πρόσκαιρων κατασκευών και τον καθαρισμό από χρωστικές ουσίες των εξωτερικών χώρων. Παράβαση της ανωτέρω υποχρέωσης, εφόσον έχει προηγηθεί σχετική έγγραφη ενημέρωση από την Τοπική Επιτροπή ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων της παραγράφου 9 του άρθρου 21 του παρόντος νόμου, επισύρει την κύρωση της παραγράφου 4 του άρθρου 27 του νόμου αυτού.

β. Η διακίνηση κάθε μορφής ένθετων φυλλαδίων μέσω του τύπου.

γ. Η προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων μέσω των δημόσιων και ιδιωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης ή των φορέων παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών. Απαγορεύεται επίσης, από δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, καθώς και από φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, η μετάδοση κάθε είδους εκπομπών, οι οποίες παρουσιάζονται, αμέσως ή εμμέσως, από υποψήφιους βουλευτές.

δ. Η διακίνηση προεκλογικού υλικού από υποψήφιους βουλευτές μέσω του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των κρατικών Ν.Π.Ι.Δ..

ε. i. Η λειτουργία εκλογικών κέντρων από υποψήφιους ή από τρίτους χάριν υποψήφιων.

ii. Δεν περιλαμβάνονται στην έννοια του εκλογικού κέντρου τα πολιτικά γραφεία των υποψήφιων βουλευτών, εφόσον δεν είναι εγκατεστημένα σε ισόγειους χώρους. Εξαιρούνται της απαγόρευσης εγκατάστασης, σε ισόγειους χώρους, πολιτικά γραφεία βουλευτών, τα οποία λειτουργούν, συνεχώς από την 31η Δεκεμβρίου 2000 μέχρι και την ημερομηνία διενέργειας των εκλογών.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

iii. Για τους υποψήφιους βουλευτές, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, ο επιτρεπόμενος αριθμός χρήσης πολιτικών γραφείων, ανεξαρτήτως του τόπου εγκατάστασής τους, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3).

iv. Για τα πολιτικά γραφεία ισχύουν οι σχετικοί περιορισμοί της περίπτωσης α` της παρούσας παραγράφου, καθώς και απαγόρευση χρήσης μεγαφωνικών εγκαταστάσεων, με εξαίρεση την ύπαρξη πινακίδας με τα αναγκαία προσδιοριστικά στοιχεία του υποψήφιου βουλευτή.

v. Η παραχώρηση της χρήσης ή η μίσθωση υπαίθριων ή στεγαζόμενων χώρων, από και προς τρίτους, για τη λειτουργία εκλογικών κέντρων και εντευκτηρίων, κάθε μορφής, σε σχέση με την προβολή υποψηφιότητας βουλευτή, συνιστά ποινικό αδίκημα για τους κύριους των ακινήτων, τους εκμισθωτές και τους μισθωτές τούτων, το οποίο τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον ενός έτους.

«στ. Η τιμολόγηση των εξόδων και η παροχή ποσοστού έκπτωσης από τις επιχειρήσεις τύπου, να είναι διαφοροποιημένη μεταξύ των υποψηφίων.»

(Η περίπτωση στ' προστέθηκε ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015 δυνάμει των άρθρων 10 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

- 2.** Οι εμφανίσεις υποψηφίων βουλευτών σε πάσης φύσεως εκπομπές δημόσιων ή ιδιωτικών ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, καθώς και σε φορείς παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, υπό οποιαδήποτε μορφή, επιτρέπεται, ως εξής:

"α. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση του υποψήφιου βουλευτή, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, μόνο μία φορά. Αντιστοίχως για κάθε υποψήφιο μέλος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, είναι επιτρεπτές μέχρι δύο εμφανίσεις.

β. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση του υποψήφιου βουλευτή, κατά τη διάρκεια της πιο πάνω περιόδου, μέχρι δύο φορές. Για τον υποψήφιο στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, είναι επιτρεπτές κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου μέχρι τρεις (3) εμφανίσεις σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, που εδρεύει στα διοικητικά όρια καθεμιάς από τις δεκατρείς Περιφέρειες της Χώρας".

(Οι εντός " " περιπτώσεις α και β της παρ.2 αντικαταστάθηκαν ως άνω με το άρθρο 13 του Ν.4255/2014 (ΦΕΚ Α` 89/ 11.04.2014)

γ. Ως εμφανίσεις κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη, κατόπιν αιτήματος του υποψήφιου βουλευτή, της προεκλογικής του δραστηριότητας.

- 3.** Από τους περιορισμούς της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται οι Πρόεδροι ή Αρχηγοί κομμάτων και οι υποψήφιοι βουλευτές επικρατείας.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

Άρθρο 13

Ανώτατο ύψος των εκλογικών δαπανών των πολιτικών κομμάτων

Το ανώτατο ύψος των εκλογικών δαπανών πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών, που συμμετέχουν σε γενικές βουλευτικές εκλογές ή σε εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις οποίες συνυπολογίζεται και η αξία των αποτιμώμενων παροχών και διευκολύνσεων, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει σε ποσό το είκοσι τοις εκατό (20%) της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε όλα τα κόμματα τακτικής χρηματοδότησης.

Άρθρο 14

Ανώτατο όριο των εκλογικών δαπανών των υποψήφιων βουλευτών

- 1.** Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο βουλευτή στις εκλογές, στις οποίες συνυπολογίζεται και η αξία των αποτιμώμενων παροχών και διευκολύνσεων, καθορίζεται με βάση τον αριθμό των εδρών της εκλογικής περιφέρειας στην οποία θέτει υποψηφιότητα. Για τον καθορισμό του, πολλαπλασιάζεται το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ επί συντελεστή για κάθε εκλογική περιφέρεια, ως εξής:
 - α) Για την πρώτη έδρα κάθε περιφέρειας ο συντελεστής ορίζεται σε μία (1) μονάδα.
 - β) Για τη δεύτερη και μέχρι και την έβδομη έδρα κάθε περιφέρειας ο ανωτέρω συντελεστής αυξάνεται κατά πέντε δέκατα (0,5) ανά έδρα.
 - γ) Για την όγδοη έδρα κάθε εκλογικής περιφέρειας και εφεξής ο συντελεστής αυξάνεται κατά ένα δέκατο (0,1) ανά έδρα. Για τις εκλογικές περιφέρειες Κυκλάδων και Δωδεκανήσου ο κατά τα ανωτέρω οριζόμενος συντελεστής αυξάνεται κατά πέντε δέκατα (0,5).
- 2.** Το ανώτατο όριο επιτρεπόμενων εκλογικών δαπανών, που προκύπτει με βάση τους υπολογισμούς της παρ. 1, προσδιορίζεται για κάθε εκλογική περιφέρεια με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία εκδίδεται εντός πέντε (5) ημερών από την προκήρυξη των εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- 3.** Οι συντελεστές της παρ. 1 μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- 4.** "Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο βουλευτή Επικρατείας στις βουλευτικές εκλογές καθορίζεται στο ύψος που ισχύει κάθε φορά για τους υποψήφιους βουλευτές της Α' Εκλογικής Περιφέρειας Αθηνών, ενώ το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθορίζεται στο ποσό των εκατόν τριάντα πέντε χιλιάδων (135.000) ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί για τους υποψήφιους βουλευτές στη μεγαλύτερη εκλογική περιφέρεια της Χώρας".

(Η εντός " " παράγραφος 4 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 14 του Ν.4255/2014 (ΦΕΚ Α` 89/ 11.04.2014)

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

5. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για καταχωρήσεις διαφημιστικών μηνυμάτων στον τύπο για κάθε υποψήφιο βουλευτή καθορίζεται στο είκοσι τοις εκατό (20%) του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους εκλογικών δαπανών, όπως ορίζεται στο παρόν άρθρο.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

«Άρθρο 15

Διαχείριση των οικονομικών

(Το άρθρο 15 αντικαταστάθηκε ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015, δυνάμει των άρθρων 11 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

1. Η διαχείριση των οικονομικών του πολιτικού κόμματος ή του συνασπισμού ανήκει στα όργανα που προβλέπονται από το καταστατικό του κόμματος ή του συνασπισμού. Τα όργανα αυτά και τα μέλη τους γνωστοποιούνται στον πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου έως τις 31 Ιανουαρίου κάθε έτους. Οποιαδήποτε μεταβολή κατά τη διάρκεια του έτους γνωστοποιείται αμέσως στην Επιτροπή.
2. Οι υποψήφιοι ή/και αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των οικονομικών τους.»

«Άρθρο 16

Βιβλία εσόδων – εξόδων

(Το άρθρο 16 αντικαταστάθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2015, δυνάμει των άρθρων 12 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014) και δυνάμει του άρθρου 41 του ν. 4472/2017

1. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων τηρούν στην έδρα τους λογιστικά βιβλία Γ κατηγορίας, στα οποία καταχωρούνται και μηχανογραφούνται πλήρως και υποχρεωτικά, κατά κατηγορίες και ξεχωριστά για κάθε έτος, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες τους. Επίσης καταχωρούνται χωριστά τα ποσά που συγκεντρώθηκαν από αυτούς κατά τον εκλογικό αγώνα και οι εκλογικές δαπάνες. Στο βιβλίο που τηρείται από συνασπισμό καταχωρούνται και τα έσοδα και οι δαπάνες των κομμάτων που τον συγκροτούν.
2. Τα λογιστικά αυτά βιβλία, ελέγχονται ετησίως από την Επιτροπή Ελέγχου, με βάση τους ετήσιους ισολογισμούς και απολογισμούς που τα κόμματα, οι συνασπισμοί και οι εκλογικοί συνδυασμοί τής γνωστοποιούν κάθε χρόνο υποχρεωτικά με δική τους ευθύνη.
3. Στο βιβλίο καταχωρούνται το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας όποιου χρηματοδοτεί καθ' οποιοδήποτε τρόπο κόμμα και συνασπισμό κομμάτων.
4. Κάθε πολιτικό κόμμα και συνασπισμός τηρεί υποχρεωτικά στην έδρα του αναλυτικό αρχείο με τα στελέχη των παραστατικών, συμπεριλαμβανομένων και των κουπονιών και των αποδείξεων που αντιστοιχούν σε κάθε έσοδο και δαπάνη του.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

- 5.** Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων, που λαμβάνουν τακτική κρατική χρηματοδότηση, δημοσιεύουν κατ' έτος ισολογισμό ~~εσόδων και δαπανών~~ σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα. Ο ισολογισμός δημοσιεύεται το πρώτο δίμηνο κάθε έτους στην επίσημη ιστοσελίδα που υποχρεούνται να τηρούν στο διαδίκτυο.
- Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 3023/2002, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 41 του Ν. 4472/2017 διαγράφονται οι λέξεις «εσόδων και δαπανών» (άρθρο 160 παρ. 4 του ν. 4483/2017).
- 6.** Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων, που λαμβάνουν τακτική κρατική χρηματοδότηση, υποχρεούνται να συντάσσουν και να δημοσιεύουν στην ιστοσελίδα τους ειδική έκθεση εκλογικών εσόδων και δαπανών αναφορικά με την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών και εσόδων, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα που τηρούν στο διαδίκτυο, το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από τη διενέργεια των εθνικών εκλογών ή των εκλογών για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- 7.** Τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων έχουν υποχρέωση να τηρούν τα λογιστικά και φορολογικά τους αρχεία για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών.

«Άρθρο 16Α

Υποχρεώσεις ελεγχόμενων προσώπων

- 1.** Τα ελεγχόμενα πρόσωπα όπως περιγράφονται στο στοιχείο ιδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου οφείλουν όπως καταθέτουν στην Επιτροπή Ελέγχου:

α) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδα' της παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, ισολογισμούς και απολογισμούς, όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου το πρώτο δίμηνο κάθε έτους, καθώς και ειδική έκθεση εκλογικών εσόδων και δαπανών αναφορικά με την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών και εσόδων, το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από τη διενέργεια των εθνικών εκλογών ή των εκλογών για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο τρόπος σύνταξης και τα ειδικότερα στοιχεία, που περιλαμβάνονται στην ειδική έκθεση εκλογικών εσόδων και δαπανών, καθορίζονται με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου. *

*** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 παρ. 1 του ν. 4472/2017**

β) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδβ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησής τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών και εσόδων το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την πραγματοποίηση των εκλογών. Τα ανωτέρω παραστατικά καταθέτουν οι υποψήφιοι αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που εξελέγησαν, καθώς και οι αναπληρωματικοί των συνδυασμών των κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων, με τις εξής διακρίσεις:

αα) Ο πρώτος αναπληρωματικός για τις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες εκλέγονται ένας (1) έως και πέντε (5) βουλευτές.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

ββ) Οι δύο πρώτοι αναπληρωματικοί σε όσες εκλέγονται από έξι (6) έως και δέκα (10) βουλευτές.

γγ) Οι τρεις πρώτοι αναπληρωματικοί για την εκλογική περιφέρεια Α' Θεσσαλονίκης.

δδ) Οι τέσσερις πρώτοι αναπληρωματικοί για την εκλογική περιφέρεια Α' Αθηνών και
εε) Οι πέντε πρώτοι αναπληρωματικοί για την εκλογική περιφέρεια Β' Αθηνών.

Σε περίπτωση ανάδειξης στο βουλευτικό αξίωμα, αναπληρωματικού, καθ' υπέρβαση των ανωτέρω διακρίσεων, ο βουλευτής που αναδείχτηκε υποχρεούται να υποβάλει την αναλυτική κατάσταση του πρώτου εδαφίου της παρούσας περίπτωσης, στην Επιτροπή του άρθρου 21 του παρόντος νόμου εντός τριάντα (30) ημερών από την ορκωμοσία του *

*** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 παρ. 2 του ν. 4472/2017**

γ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδγ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησης τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων κάθε έτος για όλη τη διάρκεια της θητείας τους.

δ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, το πλήρες και αναλυτικό περιεχόμενο, καθώς και την οικονομική αποτίμηση των εκατέρωθεν συναλλαγών που έχουν πραγματοποιήσει με τους δικαιούχους χρηματοδότησης για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών και εσόδων, εντός τριών (3) μηνών από την πραγματοποίηση των εκλογών. *

*** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 παρ. 3 του ν. 4472/2017**

ε) Όσον αφορά τους υποψήφιους εκλογικούς συνδυασμούς του α` και β` βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το ν. 3852/2010 όπως κάθε φορά ισχύει, τους ισολογισμούς και απολογισμούς, όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά το άρθρο 9 του ν. 3870/2010, όπως ισχύει, από τα οποία θα προκύπτει αναλυτικά και στο σύνολο της πάσης φύσεως χρηματοδότησης που έχουν λάβει από πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων.

Άρθρο 17

Αποδείξεις εισπραξης και κουπόνια

Οι διατάξεις των άρθρων 2,4,17,18,19,20,22,32 και 33 του παρόντος νόμου ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015 δυνάμει των άρθρων 19 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

Άρθρο 18

Δημοσίευση ισολογισμού και της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι διατάξεις των άρθρων 2,4,17,18,19,20,22,32 και 33 του παρόντος νόμου ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015 δυνάμει των άρθρων 19 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014.

Άρθρο 19

Δημοσιότητα των εκλογικών εσόδων και δαπανών κομμάτων που δεν λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι διατάξεις των άρθρων 2,4,17,18,19,20,22,32 και 33 του παρόντος νόμου ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015 δυνάμει των άρθρων 19 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014.

Άρθρο 20

Καταστάσεις εκλογικών εσόδων-δαπανών υποψήφιων βουλευτών

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι διατάξεις των άρθρων 2,4,17,18,19,20,22,32 και 33 του παρόντος νόμου ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015 δυνάμει των άρθρων 19 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Άρθρο 21

«Η Επιτροπή Ελέγχου και οι αρμοδιότητες της».

(Ο τίτλος του άρθρου 21 αντικαθίσταται ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015,ως άνω, δυνάμει των άρθρων 19 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

- 1. «Ο έλεγχος των υπό στοιχείο ιδ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου προσώπων, καθώς και η τήρηση των κάθε μορφής υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, ανατίθεται στην Επιτροπή Ελέγχου του στοιχείου ιε` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου (Επιτροπή Ελέγχου: Η Επιτροπή Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003, όπως ισχύει), η οποία ενεργεί, ως ειδικό όργανο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 29 του Συντάγματος.**
- 2. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου είναι οι ακόλουθες:**

α) Στην Επιτροπή Ελέγχου διαβιβάζονται οι καταγγελίες που αφορούν πιθανές παραβάσεις του παρόντος νόμου, τις οποίες εξετάζει κατ` αποκλειστικότητα και αποφαινεται αιτιολογημένα επ` αυτών.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

β) Η Επιτροπή Ελέγχου επιβάλλει με απόφαση της στα ελεγχόμενα πρόσωπα που παραβίασαν εξακριβωμένα τις διατάξεις του παρόντος νόμου, τις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις.

(Η περ.β' της παρ.2 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 65 παρ.6 Ν.4509/2017, ΦΕΚ Α 201/22.12.2017, η ισχύς του οποίου αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2018) .

γ) Η Επιτροπή Ελέγχου ρυθμίζει με πράξεις του Προέδρου της κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου ως προς τα ελεγχόμενα πρόσωπα του υπό στοιχείο ιδ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1.

δ) Η Επιτροπή Ελέγχου έχει σε θέματα ελέγχου των οικονομικών των υπό στοιχείο ιδ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου προσώπων, την αρμοδιότητα της παραγράφου 4 του άρθρου 3B του ν. 3213/2003, όπως ισχύει.

ε) Η Επιτροπή Ελέγχου εισηγείται ή/και γνωμοδοτεί για την έκδοση κανονιστικών πράξεων που αφορούν στον παρόντα νόμο.

στ) Στο τέλος κάθε έτους η Επιτροπή Ελέγχου υποβάλλει έκθεση των πεπραγμένων της στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και στους Υπουργούς Οικονομικών και Εσωτερικών.

ζ) Η Επιτροπή Ελέγχου έχει, προς διαπίστωση των παραβάσεων του παρόντος νόμου, την εξουσία να ελέγχει πλήρως τα πάσης φύσεως βιβλία, δηλώσεις, έγγραφα και λοιπά στοιχεία που της προσκομίζουν τα ελεγχόμενα πρόσωπα και οι υπόχρεοι, δύναται να λαμβάνει ένορκες ή ανωμοτί, κατά την κρίση της, καταθέσεις, στις περιπτώσεις που προβλέπεται επιβολή διοικητικών κυρώσεων, με την επιφύλαξη του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο θεωρείται αναγκαίο για τον έλεγχο της εφαρμογής του παρόντος νόμου. Η Επιτροπή Ελέγχου μπορεί να ορίσει προθεσμία στα ελεγχόμενα πρόσωπα για παροχή διευκρινήσεων ή συμπλήρωση των στοιχείων που καταθέτουν ως προς τη χρηματοδότηση, την οικονομική διαχείριση και την προέλευση των πάσης φύσεως πόρων που τελούν αμέσως ή εμμέσως υπό τον έλεγχο τους. Το έργο της Επιτροπής Ελέγχου επικουρείται από έναν Εισαγγελέα Πρωτοδικών ειδικών αρμοδιοτήτων και αποκλειστικής ενασχόλησης με τις υποθέσεις του παρόντος νόμου, ο οποίος θα παρέχει στην Επιτροπή κάθε αναγκαία συνδρομή, κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της, ο οποίος διορίζεται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου μετά από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου. Η θητεία του είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται για μια ακόμα φορά.

η) Η εξέταση των οικονομικών των υποψήφιων αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών, ολοκληρώνεται εντός πέντε (5) μηνών από την υποβολή στην Επιτροπή Ελέγχου των στοιχείων, τα οποία προβλέπονται στο στοιχείο β` της παραγράφου 1 του άρθρου 16Α του παρόντος νόμου.

θ) Καταγράφει πλήρως και αποτιμά χρηματικά τις εισφορές σε είδος που έλαβαν χώρα, κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών, στους δικαιούχους χρηματοδότησης, σύμφωνα με την αγοραία τιμή.

ι) Αναφέρει ρητά τις πιθανολογούμενες παραβάσεις του παρόντος νόμου σε ετήσια έκθεση που εκδίδει.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

ια) Εκδίδει αιτιολογημένα πορίσματα για τους ελέγχους που διενεργεί, όπου καταγράφει και τη γνώμη της μειοψηφίας.

ιβ) Σε περίπτωση τέλεσης ποινικών αδικημάτων διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση τα πορίσματα με τα οποία διαπιστώθηκαν αυτά στον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα.

ιγ) Εξετάζει αν τα ποσά της χρηματοδότησης προς τα ελεγχόμενα πρόσωπα υπό τα στοιχεία ιδα` έως ιδδ`, της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, διατέθηκαν για τις προβλεπόμενες από το νόμο δραστηριότητες και σε αρνητική περίπτωση επιβάλλει στα ελεγχόμενα πρόσωπα πρόστιμο ισόποσο με το διπλάσιο του παρανόμως διατεθέντος ποσού εκτός εάν υπάρχει ειδικότερη διάταξη στον παρόντα νόμο.

ιδ) Τηρεί και διαχειρίζεται επίσημη ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, στην οποία η πρόσβαση για ενημέρωση είναι ελεύθερη και στην οποία δημοσιοποιεί:

ιδα) Την κοινοποιηθείσα από το Υπουργείο Εσωτερικών κρατική χρηματοδότηση που λαμβάνει κάθε δικαιούχος αυτής.

ιδβ) Κατάλογο στον οποίο αναφέρονται όλα τα δάνεια που έχει λάβει από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα κάθε πολιτικό κόμμα ή/και συνασπισμός κομμάτων, καθώς και αντίγραφο του κειμένου της κάθε συμφωνίας δανείου μεταξύ κόμματος ή/και συνασπισμού κομμάτων αφενός και του πιστωτικού ιδρύματος αφετέρου.

ιδγ) Αναλυτικό αρχείο με τις δωρεές, τα δάνεια και οποιοδήποτε είδος οικονομικής συνδρομής, καθώς και της εισφοράς σε είδος, αποτιμηθείσας σε χρήμα, που έχει λάβει κάθε υποψήφιος εκλογικός συνδυασμός στις εκλογές ανάδειξης αντιπροσώπων α` και β` βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης από πολιτικά κόμματα ή/και συνασπισμούς κομμάτων.

~~ιδδ) Τα πλήρη στοιχεία κάθε νομικού προσώπου που χρηματοδοτεί με οποιοδήποτε χρηματικό ποσό τους υπό στοιχεία εα` και εβ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.*~~

*** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 43 παρ. 1 του ν. 4472/2017**

ιδε) Τα πλήρη στοιχεία κάθε φυσικού προσώπου που χρηματοδοτεί τους υπό στοιχείο εβ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ κατ` έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδστ) Τα πλήρη στοιχεία κάθε χρηματοδότη προς τους υπό στοιχείο εα` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ κατ` έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδζ) Τους ισολογισμούς και απολογισμούς των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών, όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου και τις συνταχθείσες ετήσιες εκθέσεις της με τα αποτελέσματα του ελέγχου των βιβλίων αυτών.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

ιδη) Τα αιτιολογημένα πορίσματα για τους ελέγχους που διενεργεί, περιλαμβανομένης και της γνώμης της μειοψηφίας.

ιδθ) Τις προεκλογικές δαπάνες και τα έσοδα κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων και το συνολικό ποσό που διέθεσαν και εισέπραξαν όλα τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων κατά την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών και εσόδων.

ιδι) Κανονιστικά κείμενα, αποφάσεις, εκθέσεις, διαβουλεύσεις και πληροφορίες.

ιε) Διαβιβάζει απευθείας στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100 του Συντάγματος τους φακέλους με τις παραβάσεις για τις οποίες συντρέχει λόγος έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα κατά το άρθρο 26 του παρόντος νόμου.

ιστ) Για όσους εκ των ελεγχόμενων προσώπων και των υπόχρεων απαιτείται προηγούμενη απόφαση της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 86 παράγραφοι 1 και 2 εδάφιο 1 του Συντάγματος, προκειμένου να εκκινήσει η προδικασία και να ασκηθεί ποινική δίωξη εις βάρος τους για αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, γνωμοδοτικό συμβούλιο συγκροτούμενο ετησίως και για το αντίστοιχο έτος, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 155 του Κανονισμού της Βουλής, είναι αρμόδιο να γνωμοδοτεί θετικά ή αποφατικά για την παραπομπή τους στο Δικαστήριο. Τη γνωμοδότηση αυτή διαβιβάζει αμελλητί στη Βουλή. Του δικαστικού συμβουλίου προεδρεύει ο αρχαιότερος από τους κληρωθέντες δικαστές.

ιζ) Η Επιτροπή Ελέγχου δημοσιοποιεί τα στοιχεία που εμπεριέχονται στις διατάξεις των υποπεριπτώσεων ιδα' έως ιδζ' και ιδθ' έως ιδι' της παρούσας παραγράφου το αργότερο εντός ενενήντα (90) ημερών από την παραλαβή τους. Τα στοιχεία που αναφέρονται στην υποπερίπτωση ιδη' της παρούσας παραγράφου δημοσιεύονται αμέσως μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου. Τα ανωτέρω στοιχεία παραμένουν αναρτημένα στην ιστοσελίδα για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών. Η Επιτροπή Ελέγχου οφείλει να ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα την επίσημη ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο, καθιστώντας άμεσα προσβάσιμα στους πολίτες τα ανωτέρω στοιχεία. Σε περίπτωση που κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων δεν υποβάλλει τα προβλεπόμενα στην παρούσα παράγραφο στοιχεία, η Επιτροπή Ελέγχου δημοσιεύει την παράλειψη αυτή στην ιστοσελίδα της.

Άρθρο 22

Εξουσιοδότηση

Οι διατάξεις των άρθρων 2,4,17,18,19,20,22,32 και 33 του παρόντος νόμου ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015 δυνάμει των άρθρων 19 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014.

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ. ΕΚΠΤΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΑΞΙΩΜΑ

Άρθρο 23

Γενικές διατάξεις

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

- 1.** Στα κόμματα, τους συνασπισμούς και τους υποψήφιους βουλευτές επιβάλλονται κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης διατάξεων του νόμου αυτού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα επόμενα άρθρα.
- 2.** α. Μετά τη σύνταξη της έκθεσης της Επιτροπής Ελέγχου και εφόσον με αυτή προτείνεται η διαβίβαση του φακέλου στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, κατ' άρθρο 26 του νόμου αυτού, ή η επιβολή κυρώσεων σε βάρος κομμάτων ή συνασπισμών, καθώς και υποψήφιων βουλευτών, αντίγραφο της κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στα αρμόδια όργανα του κόμματος, κατ' άρθρο 15, ή στους υποψήφιους βουλευτές.

β. Τα ανωτέρω όργανα ή οι υποψήφιοι βουλευτές, υποβάλλουν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της εκθέσεως, παρατηρήσεις για αντίκρουση του περιεχομένου της.

γ. Η Επιτροπή ελέγχου, αφού τις εξετάσει, υποβάλλει την τελική της έκθεση στον Πρόεδρο του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, εφόσον διαπιστώνεται παράβαση που μπορεί να οδηγήσει σε έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα ή στον Πρόεδρο της Βουλής, εφόσον προτείνεται επιβολή κυρώσεων.
- 3.** Οι κυρώσεις σε βάρος κομμάτων, συνασπισμών κομμάτων και υποψήφιων βουλευτών επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Προέδρου της Βουλής, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση αυτή εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της τελικής έκθεσης της Επιτροπής Ελέγχου και κοινοποιείται στον παραβάτη και στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.
- 4.** Το πρόστιμο που επιβάλλεται σε κόμματα και συνασπισμούς εισπράττεται με παρακράτηση του ποσού από τη χρηματοδότηση του επόμενου έτους. Το πρόστιμο που επιβάλλεται στα λοιπά κόμματα και τους υποψήφιους βουλευτές εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).
- 5.** Τα ένδικα βοηθήματα που ασκούνται από τα κόμματα, τους συνασπισμούς και τους υποψήφιους βουλευτές κατά των αποφάσεων επιβολής προστίμου, που αφορούν κυρώσεις, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, εισάγουν διοικητικές διαφορές ουσίας, οι οποίες εκδικάζονται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από το Συμβούλιο της επικρατείας.
- 6.** Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται ο τρόπος είσπραξης του επιβαλλόμενου προστίμου και κάθε λεπτομέρεια σχετική με την εκτέλεση των κυρώσεων, που επιβάλλονται στα πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων και στους υποψήφιους βουλευτές, κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 24

Κυρώσεις σε βάρος πολιτικών κομμάτων «και των συνασπισμών κομμάτων»

- 1.** "Η υπέρβαση του ορίου της παραγράφου 1α του άρθρου 10 του παρόντος νόμου για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση μηνυμάτων των κομμάτων και των συνασπισμών, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το 40% της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας σε αυτά τακτικής χρηματοδότησης. Αν το κόμμα δεν λαμβάνει τακτική χρηματοδότηση, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ."

(Η παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.15 άρθρου 29 Ν.3731/2008,ΦΕΚ Α

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

263/23.12.2008).

- 2.** Η μη εμπρόθεσμη δημοσίευση του ετήσιου ισολογισμού, καθώς και της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών κόμματος ή συνασπισμού τιμωρείται με πρόστιμο ίσο με το 5% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας, στο κόμμα ή το συνασπισμό, τακτικής ή, αντίστοιχα, εκλογικής χρηματοδότησης.
- 3.** Η ελλιπής ή αντικανονική τήρηση και ενημέρωση του βιβλίου εσόδων δαπανών, του ισολογισμού ή της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το 10% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε αυτό, τακτικής ή, αντίστοιχα, εκλογικής χρηματοδότησης.
- 4.** Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που διακινούν έσοδα ή δαπάνες κατά παράβαση των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 5 τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι το 50% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε αυτά τακτικής χρηματοδότησης. Αν το κόμμα ή ο συνασπισμός κομμάτων δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ. Με τις ίδιες κυρώσεις τιμωρούνται τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που λαμβάνουν χρηματοδότηση ή κάθε είδους παροχή: α) κατά παράβαση των παραγράφων 1 ή 3 ή 4 του άρθρου 7 ή β) από φορείς ή πρόσωπα της παραγράφου 6 του άρθρου 7.».

*** Η παρ.4 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 65 παρ.3 Ν.4509/2017, ΦΕΚ Α 201/22.12.2017, η ισχύς του οποίου αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2018.

- 5.** Για τα κόμματα και τους συνασπισμούς που λαμβάνουν μόνον εκλογική χρηματοδότηση από το Κράτος, το ύψος του προστίμου που προβλέπεται στις προηγούμενες παραγράφους υπολογίζεται με βάση τη χρηματοδότηση αυτή.
- 6.** Η υπέρβαση του επιτρεπόμενου ανώτατου ύψους εκλογικών δαπανών τιμωρείται με πρόστιμο ίσο με το διπλάσιο του ποσού της υπέρβασης. Αν η υπέρβαση είναι μεγαλύτερη από το 50% του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους εκλογικών δαπανών, επιβάλλεται, εκτός από το πρόστιμο, και η στέρηση της τακτικής χρηματοδότησης του επόμενου έτους.
- 7.** Το πολιτικό κόμμα που δέχεται χρηματοδότηση, κατά παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 8, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το 20% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε αυτό τακτικής χρηματοδότησης ή με πρόστιμο μέχρι εβδομήντα πέντε χιλιάδες (75.000) ευρώ, αν πρόκειται για κόμμα που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση.
- 8.** Για κάθε παράβαση της περ. α` της παρ.1 του άρθρου 11 επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με το 5% της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας προς το κόμμα ή το συνασπισμό τακτικής χρηματοδότησης ή με πρόστιμο μέχρι δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, αν πρόκειται για κόμμα ή συνασπισμό που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση.
- 9.** « Για κάθε παράβαση των περιπτώσεων β` και γ` της παραγράφου 1 του άρθρου 11 επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι το 10% της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας προς το κόμμα ή το συνασπισμό κρατικής χρηματοδότησης ή με πρόστιμο δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ αν πρόκειται για κόμμα ή συνασπισμό που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση.»
- 10.** Πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων που αρνείται να υπαχθεί μερικώς ή ολικώς και καθ` οιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο της Επιτροπής Ελέγχου, όπως αυτός προβλέπεται στο

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

Πέμπτο Μέρος του παρόντος νόμου, δεν λαμβάνει κατ' αναλογίαν μερικώς ή ολικώς την κρατική χρηματοδότηση που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου και εφαρμόζεται από το επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης οικονομικό έτος.»

Αν το κόμμα ή ο συνασπισμός κομμάτων δεν λαμβάνει για οποιονδήποτε λόγο τακτική κομματική χρηματοδότηση, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ. Με τις ίδιες κυρώσεις τιμωρείται πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων που συνάπτει σύμβαση κατά παράβαση των όρων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 7 του άρθρου 7.»

(Η παράγραφος 9 τροποποιείται και η παρ.10 προστίθεται από 1ης Ιανουαρίου 2015, δυνάμει των άρθρων 14 και 33 Ν.4304/2014, ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

(Τα δύο τελευταία εδάφια της παρ.10 προστέθηκαν με το άρθρο 65 παρ.4 Ν.4509/2017, ΦΕΚ Α 201/22.12.2017, η ισχύς του οποίου αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2018.)

Άρθρο 25

Κυρώσεις σε βάρος «υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου».

- 1.** Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης υποβολής ή ελλιπούς ή αντικανονικής σύνταξης της κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 20 αναλυτικής κατάστασης εκλογικών εσόδων και δαπανών, επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι το 10% της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης.
- 2.** Υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που διακινεί έσοδα ή δαπάνες κατά παράβαση των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ή της παραγράφου 1 του άρθρου 7B ή παραλείπει να τηρήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 7B τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το πενήντα τοις εκατό (50%) της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης. Με την ίδια κύρωση τιμωρείται και ο υποψήφιος ή/και ο αιρετός αντιπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που δέχεται χρηματοδότηση ή άλλου είδους παροχή από φορείς ή πρόσωπα της παραγράφου 4 του άρθρου 7B.».

(Η παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 65 παρ.5 Ν.4509/2017, ΦΕΚ Α 201/22.12.2017, η ισχύς του οποίου αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2018.)

- 3.** Υποψήφιοι βουλευτές που δέχθηκαν χρηματοδότηση κατά παράβαση της παρ. 2 του άρθρου 8 τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι το 20% της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης.
- 4.** Σε περίπτωση παράβασης των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 12 επιβάλλεται στον υποψήφιο βουλευτή πρόστιμο μέχρι του ύψους της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης, ανάλογα με τη σοβαρότητα, τον αριθμό και τη συχνότητα των παραβάσεων, καθώς και την προκαλούμενη ρύπανση και προσβολή της αισθητικής.
- 5.** Με την επιφύλαξη του επόμενου άρθρου, η υπέρβαση του επιτρεπόμενου ανώτατου ύψους εκλογικών δαπανών, όπως ορίζεται στις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 14 ή η υπέρβαση του ανώτατου ορίου εκλογικών δαπανών για καταχώριση διαφημιστικών μηνυμάτων στον τύπο, όπως ορίζεται στην παρ. 5 του άρθρου 14, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το δεκαπλάσιο της υπέρβασης.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

- 6.** Σε περίπτωση παράβασης της περίπτωσης γ` της παραγράφου 1 του άρθρου 12 επιβάλλεται, στον υποψήφιο βουλευτή, πρόστιμο μέχρι το διπλάσιο της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης.
- 7.** Σε περίπτωση παράβασης των περιπτώσεων ε.ii, ε.iii και ε.iv της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του παρόντος νόμου, σχετικά με τα πολιτικά γραφεία των υποψήφιων βουλευτών, επιβάλλεται, στους υποψήφιους βουλευτές, πρόστιμο μέχρι το ύψος της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης.
- 8.** «Αιρετός αντιπρόσωπος που αρνείται να υπαχθεί ολικώς ή μερικώς και καθ` οιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο της Επιτροπής Ελέγχου, όπως αυτός προβλέπεται στο Πέμπτο Μέρος του παρόντος νόμου, δεν λαμβάνει τη βουλευτική αποζημίωση που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου και ξεκινά να εφαρμόζεται από τον επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης μήνα.»

(Η παρ.8 προστίθεται ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015,ως άνω, δυνάμει των άρθρων 15 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

«Άρθρο 25Α

Ποινικές κυρώσεις

(Το άρθρο 25Α προστίθεται ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015, δυνάμει των άρθρων 16 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

- 1.** Τα μέλη που απαρτίζουν τα όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 και τα φυσικά πρόσωπα της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου που παραλείπουν, αργούν, αποκρύπτουν ή ψεύδονται σχετικά με τις υποχρεώσεις των ελεγχόμενων προσώπων, όπως προκύπτουν από το άρθρο 16Α και αφορούν στη χρηματοδότηση, στη διαχείριση των οικονομικών τους και στην προέλευση των εσόδων τους, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή, εκτός αν τα αδικήματα αυτά τιμωρούνται βαρύτερα από άλλη νομοθετική διάταξη.
- 2.** Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών, κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 5, όποιος χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και τα μέλη που απαρτίζουν τα όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 που, καίτοι εγνώριζαν, αποδέχθηκαν χρηματοδότηση ή παροχή.
- 3.** Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών, κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 6, όποιος χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο ετών και χρηματική ποινή. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και οι ανωτέρω υποψήφιοι ή/και αιρετοί που, καίτοι εγνώριζαν, αποδέχθηκαν χρηματοδότηση ή παροχή.
- 4.** Οι ποινικές κυρώσεις ισχύουν ανεξάρτητα από τις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 26

Έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα

- 1.** Στις περιπτώσεις:

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

α. παράβασης της περ. ε.ί της παρ. 1 του άρθρου 12 και

β. υπέρβασης στο διπλάσιο του επιτρεπόμενου ορίου των εκλογικών δαπανών, όπως καθορίζεται στις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 14, η Επιτροπή ελέγχου του άρθρου 21 «αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας ενώπιον της», διαβιβάζει το σχετικό φάκελο, με όλα τα αποδεικτικά έγγραφα και στοιχεία, στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100 του Συντάγματος, το οποίο, μετά προηγούμενη εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού, επιβάλλει ως κύρωση την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα, «μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης του».

Οι μέσα σε « » φράσεις της περ.β. προστίθενται ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015,ως άνω, δυνάμει των άρθρων 17 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014.

- 2.** Ενώπιον του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου ακολουθείται η διαδικασία του Ν. 345/1976 (ΦΕΚ 141 Αι, όπως κάθε φορά ισχύει).
- 3.** Προϋπόθεση του παραδεκτού άσκησης προσφυγής, κατά το άρθρο 39 του Ν. 345/1976 (ΦΕΚ 141 Αι, προκειμένου για την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα, σύμφωνα με την πρόβλεψη της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, είναι η προηγούμενη υποβολή σχετικής γραπτής και επώνυμης καταγγελίας στην Τοπική Επιτροπή ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων, κατά τις ειδικότερες ρυθμίσεις της παραγράφου 9του άρθρου 21 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 27

Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σε βάρος τρίτων

- 1.** Τρίτοι, οι οποίοι παραβιάζουν τις διατάξεις των περιπτώσεων α` και β` των παραγράφων 1 των άρθρων 11 και 12 τιμωρούνται σύμφωνα με το άρθρο 458 Π. Κ..
- 2.** Η παραβίαση από τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, καθώς και από τους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 10, της περ. β` της παρ. 1 του άρθρου 11, της περ. γ` της παρ. 1 του άρθρου 12 και της περ. γ` της παρ. 2 του αυτού άρθρου, εφόσον πρόκειται για κάλυψη της προεκλογικής δραστηριότητας υποψήφιων βουλευτών, χωρίς σχετικό αίτημά τους, καθώς και της εκδιδόμενης, κατ` Εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 30 του παρόντος νόμου, κοινής υπουργικής απόφασης, θεωρείται παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας και εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 2328/1995 (ΦΕΚ 159 Α`), όπως ισχύει, και της παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 2644/1998 (ΦΕΚ 233 Α`). Οι παραβιάσεις των διατάξεων που προαναφέρθηκαν συνιστούν, αντίστοιχα, ποινικά αδικήματα για τα οποία οι νόμιμοι εκπρόσωποι των ανωτέρω σταθμών τιμωρούνται, σωρευτικώς, με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους.
- 3.** «Στον ιδιοκτήτη του εντύπου που παραβίασε την απαγόρευση της περίπτωσης β` της παραγράφου 1 του άρθρου 12, στις επιχειρήσεις τύπου που παραβίασαν την απαγόρευση της περίπτωσης δ` της παραγράφου 1 του άρθρου 11 και της περίπτωσης στ` της παραγράφου 1 του άρθρου 12 και στα ελεγχόμενα πρόσωπα του στοιχείου ιδε` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, που παραβίασαν την υποχρέωση της υπό στοιχείο δ` παραγράφου 1 του άρθρου 16Α, επιβάλλεται, με απόφαση της Επιτροπής

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

Ελέγχου, πρόστιμο ύψους έως εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, το οποίο εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).»

(Η παρ.3 αντικαθίσταται ΑΠΟ 1ης Ιανουαρίου 2015,ως άνω, δυνάμει των άρθρων 18 και 33 Ν.4304/2014,ΦΕΚ Α 234/23.10.2014).

4. Η μη τήρηση από τους δημάρχους και τους προέδρους των κοινοτήτων των υποχρεώσεων που απορρέουν από το τελευταίο εδάφιο της περ. α` της παρ. 1 του άρθρου 12του παρόντος νόμου και υπό την προϋπόθεση ότι προηγήθηκε έγγραφη ενημέρωσή τους από την Τοπική Επιτροπή ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων της παρ. 9 του άρθρου 21 του νόμου αυτού, συνιστά ποινικό αδίκημα, που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών.

Άρθρο 28

Σύνθεση της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών

(Το άρθρο 28 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 15 του Ν.4255/2014 (ΦΕΚ Α` 89/11.04.2014)

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται εντός τριών (3) ημερών από την προκήρυξη γενικών βουλευτικών εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτείται Διακομματική Επιτροπή Εκλογών, στην οποία μετέχει ο παραπάνω Υπουργός ως πρόεδρος, ένας εκπρόσωπος κάθε κόμματος ή συνασπισμού, που εκπροσωπείτο στη Βουλή που διαλύθηκε, καθώς και ένας εκπρόσωπος κάθε κόμματος ή συνασπισμού που έχει εκλέξει μέλη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και που δεν εκπροσωπείται στη Βουλή. Έργο της Επιτροπής είναι η υποβολή προτάσεων για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου.
2. Στη Διακομματική Επιτροπή Εκλογών που συγκροτείται σύμφωνα με την παράγραφο 1, συμμετέχουν εκπρόσωποι κομμάτων και συνασπισμών που δεν εκπροσωπούνταν στη Βουλή που διαλύθηκε, εφόσον έχουν καταρτίσει πλήρεις συνδυασμούς, τουλάχιστον, στο 70% των εκλογικών περιφερειών της Χώρας. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, δεν λαμβάνεται υπόψη η προσαύξηση του αριθμού των υποψηφίων του συνδυασμού ανά εκλογική περιφέρεια, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012. Η σχετική απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών εκδίδεται εντός τριών (3) ημερών από την ανακήρυξη των συνδυασμών.
3. Για το έτος κατά το οποίο λήγει η βουλευτική περίοδος, η Διακομματική Επιτροπή Εκλογών συγκροτείται εντός του πρώτου διμήνου τούτου και απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο κάθε κόμματος ή συνασπισμού που αντιπροσωπεύεται στη Βουλή, καθώς και από έναν εκπρόσωπο κάθε κόμματος ή συνασπισμού που έχει εκλέξει μέλη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εφόσον δεν εκπροσωπείται στη Βουλή.
4. Κατά το έτος διεξαγωγής των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Διακομματική Επιτροπή Εκλογών συγκροτείται εντός του πρώτου τριμήνου και σε αυτή μετέχει ο Υπουργός Εσωτερικών ως Πρόεδρος και απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο κάθε κόμματος ή συνασπισμού που έχει εκλέξει μέλη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και από έναν εκπρόσωπο κάθε κόμματος ή συνασπισμού που εκπροσωπείται

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

στη Βουλή εφόσον δεν έχει εκλέξει μέλη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Έργο της Επιτροπής είναι η υποβολή προτάσεων για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου.

- 5.** Στη Διακομματική Επιτροπή Εκλογών που συγκροτείται για τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συμμετέχουν μετά την ανακήρυξή τους από το αρμόδιο δικαστήριο και εκπρόσωποι κομμάτων και συνασπισμών που δεν εκπροσωπούνται ούτε στη Βουλή ούτε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στην περίπτωση αυτή η σχετική απόφαση του Υπουργού εκδίδεται εντός τριών (3) ημερών από την ανακήρυξη των συνδυασμών.
- 6.** Αν ένα ή περισσότερα κόμματα ή συνδυασμοί κομμάτων δεν υποδείξουν τον εκπρόσωπό τους εντός δύο ημερών από τη λήψη του σχετικού ερωτήματος, η Διακομματική Επιτροπή Εκλογών για τις βουλευτικές εκλογές ή τις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να συγκροτηθεί ή να συμπληρωθεί χωρίς τη συμμετοχή εκπροσώπου τους".

*****ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:*** Σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 19 του Ν.4255/2014 (ΦΕΚ Α` 89/11.04.2014) ισχύουν τα ακόλουθα:**

- 3. "Για τις πρώτες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου εκλογές για την ανάδειξη των μελών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η προθεσμία της παρ. 4β του άρθρου 1 του ν. 3023/2002 παρατείνεται μέχρι το πρώτο δεκαπενθήμερο του Απριλίου 2014. Ομοίως η προθεσμία της παραγράφου 4 του άρθρου 28 του ν. 3023/2002, όπως η διάταξη αυτή τροποποιείται με τον παρόντα νόμο, παρατείνεται μέχρι το πρώτο δεκαπενθήμερο του Απριλίου 2014.*
- 4. Κατ' εξαίρεση του άρθρου 2 του παρόντος νόμου για την πρώτη εφαρμογή του δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οπουδήποτε και αν υπηρέτησαν εντός της Ελληνικής Επικράτειας μέσα στις τελευταίες τριάντα (30) ημέρες πριν από την ανακήρυξη των υποψηφίων για τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του Μαΐου 2014, τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 56 του Συντάγματος".*

ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Άρθρο 29

Ίδρυση, νομική προσωπικότητα και άρση των διαφωνιών για τη χρήση ονόματος και εμβλήματος πολιτικού κόμματος

- 1.** Το πολιτικό κόμμα πριν αναλάβει δραστηριότητα καταθέτει ιδρυτική δήλωση στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Τη δήλωση καταθέτει ο Πρόεδρος ή η Διοικούσα Επιτροπή του και σε αυτή αναφέρεται ότι η οργάνωση και η δράση του εξυπηρετεί την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

- 2.** Στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου γνωστοποιούνται επίσης το όνομα, το έμβλημα και η έδρα του πολιτικού κόμματος και υποβάλλονται το καταστατικό ή η ιδρυτική του διακήρυξη, που υπογράφονται από διακόσιους, τουλάχιστον, πολίτες με δικαίωμα ψήφου.
- 3.** Η χρήση των συμβόλων του άρθρου 37 παρ. 5 του Π.Δ. 55/1999 (ΦΕΚ 58 Α), ως ονόματος και εμβλήματος πολιτικού κόμματος, απαγορεύεται
- 4.** Το πολιτικό κόμμα με τη γνωστοποίηση του ονόματος και του εμβλήματος έχει το αποκλειστικό δικαίωμα της χρήσης τους.
- 5.** Οι διαφωνίες για το δικαιούχο του ονόματος και του εμβλήματος, καθώς επίσης την ιδιότητα του Προέδρου ή του μέλους της Διοικούσας Επιτροπής πολιτικού κόμματος επιλύονται σύμφωνα με τους ορισμούς της παραγράφου 7 του παρόντος.
- 6.** Το πολιτικό κόμμα αποκτά με την ίδρυσή του νομική προσωπικότητα για την εκπλήρωση της συνταγματικής αποστολής του.
- 7.** Το άρθρο 38 του Π.Δ. 55/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

"Σε περίπτωση διαφωνίας για τη χρήση του ονόματος και του εμβλήματος πολιτικού κόμματος, όπως περιέχονται στην εκλογική του δήλωση, αποφασίζει το Α` Τμήμα του Αρείου Πάγου. Με την απόφαση αναγνωρίζεται ως δικαιούχος του ονόματος και του εμβλήματος το πολιτικό κόμμα, το οποίο τα είχε γνωστοποιήσει με την κατάθεση της ιδρυτικής του δήλωσης και, κατά την κοινή αντίληψη, τα χρησιμοποιούσε. Το Α` Τμήμα του Αρείου Πάγου αποφασίζει επίσης για διαφορές ως προς την ιδιότητα του Προέδρου ή μέλους της Διοικούσας Επιτροπής πολιτικού κόμματος."

ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Άρθρο 30

Τελικές διατάξεις

- 1.** Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, που αφορούν τους όρους διεξαγωγής του εκλογικού αγώνα.
- 2.** Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και πρόταση της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, σχετικά με τις εμφανίσεις στα κρατικά και ιδιωτικά ραδιοτηλεοπτικά μέσα των υποψήφιων βουλευτών και των οριζόμενων εκπροσώπων των κομμάτων ή των συνασπισμών και τίθενται περιορισμοί για την αποτροπή της έμμεσης προβολής των υποψήφιων βουλευτών.
- 3.** " Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου".

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

- 4.** Η περίοδος του εκλογικού αγώνα, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, καθορίζεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.
- 5.** Για την εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 11, του άρθρου 27 και της, κατ' Εξουσιοδότηση της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, εκδιδόμενης απόφασης, και για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία προκήρυξης των εκλογών μέχρι την ημερομηνία ανακήρυξης τους ως υποψηφίων, από το αρμόδιο Πρωτοδικείο, ως υποψήφιοι θεωρούνται και όσοι προβάλλονται υπό την προοπτική συμμετοχής τους ως υποψηφίων στις εκλογές που πρόκειται να διεξαχθούν και σε κάθε περίπτωση όσοι, σύμφωνα με τις ανακοινώσεις των κομμάτων, συμπεριλαμβάνονται στους συνδυασμούς οποιασδήποτε περιφέρειας.
- 6.** α. Οποιαδήποτε δημοσκόπηση, η οποία αναφέρεται σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς, βουλευτές και υποψήφιους βουλευτές, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς της, προκειμένου να δημοσιευθεί στον Τύπο και να ανακοινωθεί από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, πρέπει να πληροί τις εξής προϋποθέσεις:
- i. να αναφέρει, ρητώς, την εταιρεία, που την πραγματοποίησε,
 - ii. να μνημονεύει εκείνον που παράγγειλε τη διενέργειά της,
 - iii. να διαλαμβάνει την ποσόστωση των πληθυσμιακών κατηγοριών με βάση τις οποίες έχει διεξαχθεί και
 - iv. να περιέχει, πλήρως, τα ερωτήματα που απευθύνθηκαν σε όσους έλαβαν μέρος σε αυτήν.
- β. Η δημοσίευση και η ανακοίνωση, κατά παράβαση των προηγούμενων προϋποθέσεων, επισύρει τις κυρώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 27 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 31

Μεταβατικές - Καταργούμενες διατάξεις

1. Η ισχύς της παρ. 5 του άρθρου 5, καθώς και της παρ. 3 του άρθρου 18 αρχίζει την 1.1.2003.
2. Με εξαίρεση τα άρθρα 24 έως και 29 και 32 έως και 34, ο Ν.2429/1996 (ΦΕΚ 155 Α), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έκτοτε, καταργείται
3. Το άρθρο 4 του Ν. 1491/1984 (ΦΕΚ 173 Α) καταργείται
4. Οι διατάξεις του Ν.Δ. 59/1974 (ΦΕΚ 259 Α) του Π.Δ. 866/1975 (ΦΕΚ 281 Α) και το άρθρο 38 του Π.Δ. 55/1999 (ΦΕΚ 58 Α) καταργούνται
5. " Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται ανάλογα στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για όσα θέματα δεν προβλέπεται ειδική ρύθμιση".

Άρθρο 32

Κόμματα, συνασπισμοί κομμάτων, υποψήφιοι βουλευτές και ευρωβουλευτές απαλλάσσονται από τις κυρώσεις, που προβλέπονται από τα άρθρα 22 και 23 του Ν. 2429/1996 (ΦΕΚ 155 Α) για αντίστοιχες κατά περίπτωση παραβάσεις διατάξεών του, στις οποίες υπέπεσαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος

Άρθρο 33

Έναρξη ισχύος

Με εξαίρεση την παρ. 1 του άρθρου 31 και τη συγκρότηση της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 21 του παρόντος νόμου, η οποία θα πραγματοποιηθεί μέχρι 30.12.2002, η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Με τα άρθρα 44 και 45 του ν. 4472/2017 τροποποιούνται και οι κάτωθι διατάξεις συναφών νόμων

Άρθρο 44

Τροποποίηση του άρθρου 3 του ν. 3870/2010

Στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3870/2010 (Α' 138) προστίθεται περίπτωση δ' ως εξής:
«δ. Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.».

Άρθρο 45

Τροποποίηση του άρθρου 19 του ν. 4172/2013 (ΚΦΕ)

1. Στο άρθρο 19 του ν. 4172/2013 (Α' 167) προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:
«3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή και για τις δωρεές που χορηγούνται σε δικαιούχους χρηματοδότησης, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3023/2002, όπως ισχύει, δηλαδή σε πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων ή υποψηφίους ή αιρετούς αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.».

2. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2017 και εφεξής.